

*“Het natuurlijke
gedrag is voor ons
heel belangrijk”*

VARKENSHOUDER PETER VAN LEEUWEN GAAT VOOR NATUURLIJK

“Ze moeten de wind voelen”

In 1998 is Peter van Leeuwen overgestapt van een scharrelbedrijf naar een biologisch bedrijf. Iets wat misschien niet iedereen in die tijd snel zou doen, maar voor hem voelde het als een logische stap. “Het sprak me altijd al aan en daarbij houd ik wel van een uitdaging!”

In de tijd van zijn overstap werd er een convenant getekend tussen zo'n twintig partijen, waaronder banken, mengvoersektor, slachterijen, supermarkten en de overheid. Het doel: de biologische sector een boost geven. Peter heeft nooit een gangbaar bedrijf gehad en is altijd bovengemiddeld bezig geweest met diervriendelijkheid. Toen vanuit de supermarkt waar zij als bedrijf aan leverden de vraag naar meer biologisch vlees kwam, was de keuze snel gemaakt. Als één van de eersten maakte hij de overstap van scharrel naar biologisch.

Andere huisvesting

“In het begin vergde het van onze kant niet eens zoveel aanpassingen. Het biologische voer was de grootste aanpassing, en er mochten minder dieren in een hok. We hoefden nog niets te veranderen aan de huisvesting, de kraamzeugen en gespeende biggen hoefden toen nog geen uitloop te hebben. “In 2000 kwam daar met nieuwe Europese richtlijnen verandering in. “We kregen tien jaar de tijd om de huisvesting aan te passen.” Dit deden ze in 2007 en sindsdien hebben zowel kraamzeugen als gespeende biggen en kraambiggen uitloop. “Alle varkens moeten wat mij betreft de wind voelen en de zon zien.”

Terwijl we door de kraamstal lopen vertelt Peter dat de kraamzeugen en –biggen op gehakseld stro liggen. “Bewegen in lang stro is voor de heel jonge biggen een stuk lastiger en brengt onnodige risico’s met zich mee.” Als we vanuit de stal weer naar buiten lopen wijst hij op de andere zijde van het hok. “Kijk, als de biggen deze drempel zelfstandig over kunnen, komen ze hier door de luiken heen.” De buitenuitloop is deels overkapt en omheind door gaas. “We willen niet dat er vogels naar binnen vliegen, want die kunnen bepaalde ziektes overbrengen en zich te goed doen aan het voer.”

Samenwerken met de natuur

“Het natuurlijke gedrag, en dus die wind voelen, vind ik heel belangrijk”, vertelt hij. “Je merkt dat de dieren daar goed op reageren. Ze zijn een stuk rustiger, kunnen naar binnen en

buiten en kijken bijna nergens meer van op.” Hij trekt met flink wat geratel een deur open en alle zeugen blijven rustig in het stro liggen. “Kijk, ze blijven rustig. Voor ons handig als we bijvoorbeeld iets moeten doen bij de biggetjes. De zeugen zijn niet gefixeerd en als ze niet veel gewend zijn kunnen ze aardig agressief worden, maar dat gebeurt hier nauwelijks.”

Naast al deze voordelen heeft samenwerken met de natuur, zoals alles, ook enkele nadelen. “Je bent meer afhankelijk van de grillen van de natuur. Zeugen worden in de herfst liever niet drachtig, en als ze buiten lopen en de daglengtes verschillen, merken ze dat het herfst is. Je hebt hier sneller te maken met najaarsverwerpen.” Peter probeert dit wel te sturen met daglicht in de stal, maar het is volgens hem best lastig om te zorgen dat de zeugen geen najaarsdip krijgen.

Zodra de kraambiggen groot genoeg zijn, kunnen ze zelfstandig naar buiten

Gedrag

De manier waarop ze met de dieren omgaan, zie je goed terug. “Je hoort weleens dat je aan een hond kunt zien wie z'n baas is. Volgens mij is dat met varkens net zo.” Vooral het feit dat de dieren rustig zijn is voor hem heel waardevol. “Tijdens het fokken selecteren we heel erg op het karakter van de zeugen.” Peter werkt met rotatiekruisingen voor de foklijnen. Het gedrag van de beer is niet bekend, maar de zeug kun je zelf selecteren. “Een agressieve zeug gebruiken we nooit voor de fokkerij. We gebruiken alleen de zeugen die het beste bij ons bedrijf passen. Die beste zeugen zijn ongeveer tien procent van het geheel. Dit betekent niet dat het altijd een zeug is die twintig biggen krijgt. We kijken vooral naar de vleeseigenschappen, want de zeughouderij staat bij ons in dienst van de vleesvarkens.”

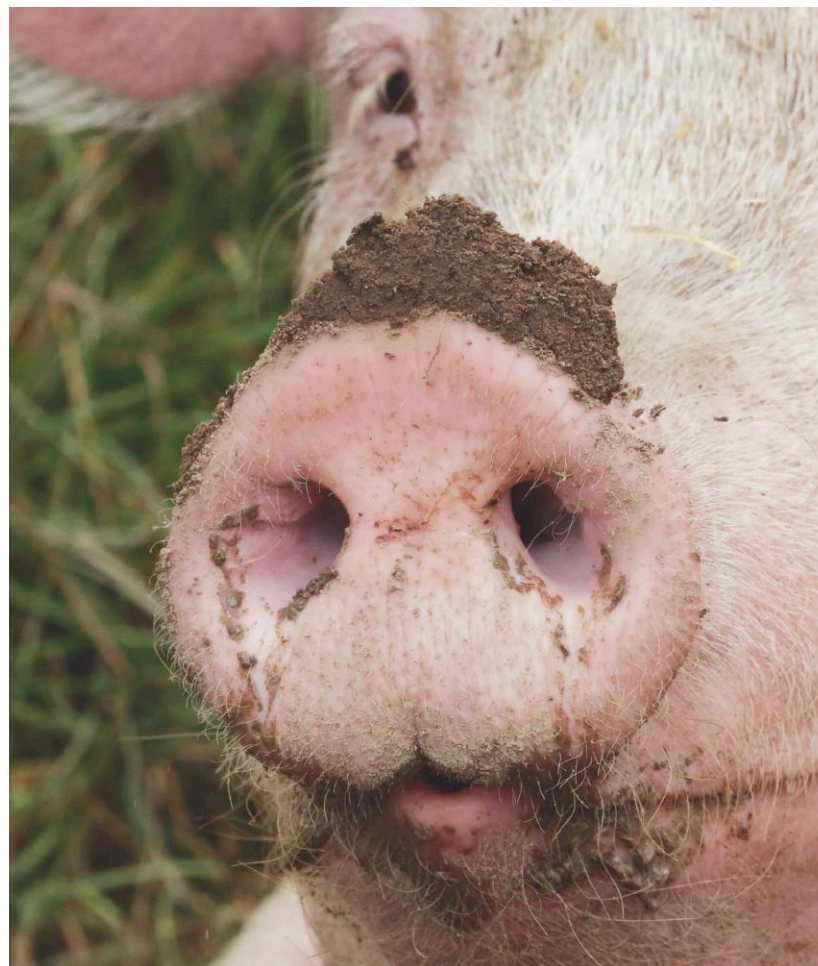
Diergezondheid en -management

Sommige dingen vergen bij dit bedrijf dus net even wat meer, of juist andere, aandacht. Peter merkt dit ook in de manier waarop hij omgaat met diergezondheid en in zijn management. “We enten bijvoorbeeld redelijk veel ter preventie van infectieziekten. De zeugen worden geënt tegen App, PRRS, *E. coli*, vlekziekte, Parvo en griep. De biggen worden als ze drie weken oud zijn geënt tegen PCV2, PRRS, *M. hyopneumoniae* en PIA.” Vooraf wordt door middel van bloedtappen bepaald waarop een enting gezet moet worden. Door deze manier van enten is het medicijngebruik opvallend laag. “Als het bloedonderzoek van de dierenarts en onze waarnemingen aangeven dat we kunnen stopen met een enting, doen we dat ook,” aldus Peter. “Goede diergezondheid vinden we erg belangrijk, dat is ook dierenwelzijn. De basis moet gewoon goed zijn: schone lucht, water dat je zelf durft te drinken en goed voer.”

“Als ik andere varkenshouders spreek merk ik dat er veel verschillen zijn. Niet alleen in huisvesting, ook in management.” Peter werkt met een driewekensysteem. Dit houdt in dat eens in de drie weken ruim dertig zeugen werpen, waarna de biggen een week in het kraamhok blijven. Na de kraamperiode gaan ze naar de voormeststal, tot ze ongeveer vijftig kilogram lichaamsgewicht hebben. Vervolgens gaan ze naar de afmeststal, waar zeugen en beren gescheiden worden. “Zeker de manier van werpen is bij ons heel anders. Ik denk ook dat het goed is dat ik nooit een gangbaar bedrijf heb gehad, want die omschakeling is moeilijk. Het niet fixeren van zeugen is bijvoorbeeld lastig als je dat niet gewend bent.”

Duurzamer en bewuster

Vanuit de stal lopen we door de modder richting de weide. Peter wijst nog even op de zonnepanelen die op het dak liggen. “We proberen ons wel bezig te houden met duurzaamheid, maar het is niet zo dat biologische varkenshouders per definitie milieu-

vriendelijk zijn. Alle bedrijven proberen wel zo duurzaam mogelijk te werken.” Volgens Peter is niet alles te vangen in cijfers. “Er wordt veel gesproken over CO2-uitstoot, maar alle biologische grondstoffen komen van biologische akkers waar geen chemische bestrijdingsmiddelen en kunstmest gebruikt worden. Dat komt de biodiversiteit ten goede. Ook gaat onze mest terug naar de biologische akkerbouw. Dat is moeilijk uit te drukken in CO2-uitstoot.”

Volgens Peter wordt, naast duurzaamheid, biologische voeding steeds meer een item. “Je merkt dat de markt steeds iets groeit. Meer mensen gaan bewuster eten, waardoor de groei de laatste jaren ongeveer tien procent per jaar is.” Terwijl we de weide inlopen vertelt hij dat hij nu twintig hectare grond heeft. “Ik zie nog wel een nieuwe uitdaging in het aankopen van meer grond. We willen niet meer dieren, maar wel uitbreiden in grond. We gebruiken vier hectare voor de uitloop van de zeugen en we houden ook nog biologische schapen voor lamsvlees. We telen nu vooral kuilgras, maar het lijkt me mooi om ook granen en maïs te telen. Je moet wat te dromen houden, natuurlijk!”